

49. møde

Fredag den 2. februar 2001 kl. 10.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr.

F 35:

Forespørgsel til miljø- og energiministeren [om et butikscenter i Ørestaden].

Af Ole M. Nielsen (KRF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 25/1 2001).

2) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 76:

Forslag til folketingsbeslutning om bedre vilkår for selvejende ældreboliginstitutioner og selvejende plejecentre.

Af Flemming Kofod-Svendsen (KRF) m.fl.

(Fremsat 14/12 2000).

3) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 77:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af kommunernes andel af anskaffessummen for ældreboliger.

Af Flemming Kofod-Svendsen (KRF) m.fl.

(Fremsat 14/12 2000).

4) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 78:

Forslag til folketingsbeslutning om boliger til yngre fysisk handicappede.

Af Flemming Kofod-Svendsen (KRF) m.fl.

(Fremsat 14/12 2000).

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Medlemmer af Folketinget Birthe Rønn Hornbech (V), Inge Dahl-Sørensen (V), Knud Enggaard (V), Eva Kjer Hansen (V), Karsten Nonbo (V), Helge Adam Møller (KF), Pia Christmas-Møller (KF), Gitte Seeberg (KF) og John Vinther (KF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Skærpelse af straffen for vold, voldtægt, uagtsomt manddrab og forsættelig fareforvoldelse, nævningesager m.v.). (Lovforslag nr. L 161).

Medlemmer af Folketinget Lars Løkke Rasmussen (V), Else Winther Andersen (V), Henning Grove (KF) og Knud Erik Kirkegaard (KF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af kommunal pligt til at formulere udbudspolitik. (Beslutningsforslag nr. B 107).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr.

F 35:

Forespørgsel til miljø- og energiministeren [om et butikscenter i Ørestaden].

Af Ole M. Nielsen (KRF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 25/1 2001).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 76:

Forslag til folketingsbeslutning om bedre vilkår for selvejende ældreboliginstitutioner og selvejende plejecentre.

Af Flemming Kofod-Svendsen (KRF) m.fl.

(Fremsat 14/12 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

By- og boligministeren (Lotte Bundsgaard): Kristeligt Folkeparti har med det her beslutningsforslag sat ældrepolitikken på dagsorde-

nen. Det er jeg glad for. Regeringen prioriterer ældreområdet højt. Jeg har derfor også stor sympati for forslagens målsætninger. Regeringen har i alle årene arbejdet for bedre valgmuligheder og tilbud til de ældre.

Med de initiativer, regeringen har taget, og de problemer, forslaget kan rejse, kan jeg allerede nu oplyse, at regeringen ikke kan støtte forslaget.

Kristeligt Folkeparti ønsker med forslaget at give selvejende almene institutioner bedre vilkår for at etablere ældreboliger. Det skal ske ved, at staten i større eller mindre omfang overtager kommunernes andel af grundkapitalen, når en selvejende almen institution etablerer ældreboliger, enten ved nybyggeri eller ved ombygninger. Forslaget giver tilsvarende mulighed for, at den selvejende institution betaler en del af grundkapitalen.

Inden jeg kommenterer Kristeligt Folkepartis forslag, vil jeg kort opfriske baggrunden for, at Folketinget vedtog at forhøje grundkapitalen fra 7 til 14 pct. pr. 1. januar 1998.

Rammebeløbet blev afskaffet, og staten overtog den fulde løbende ydelsesstøtte. Fordelingen af udgifterne mellem stat og kommune forblev uændret. Dermed fastholdes kommunernes interesse i at holde udgifterne på et rimeligt niveau. Der kom derved fokus på byggeriets totaløkonomi. Det betyder, at kommunerne skal se anskaffelsesudgifterne og driftsudgifterne i en sammenhæng, og vi decentraliserede det støttede byggeri i anlægsfasen og forenkledte reglerne.

Regeringen er opmærksom på, at det for kommunerne kan opleves, som om det bliver dyrere at opføre byggeri på disse vilkår. Regeringen har derfor gennemført en række ændringer, der væsentligt har forbedret den kommunale likviditet ved byggeri af almene boliger.

Ved kommuneaftalen for 2001 gav regeringen fri låneadgang til grundkapitalen i alt alment byggeri, og for at fremme byggeriet af plejeboliger, som jo ligger os alle på sinde, blev der ved finansloven for 2001 gennemført en væsentlig forbedring af tilskuddet til servicearealerne, og der blev givet fri låneadgang til den resterende del af anskaffessummen for servicearealerne. Der blev endvidere indført et særligt tilskud til boliger til yngre fysisk handicappede.

Faktum er, at den kommunale økonomi ved etableringen af især plejeboliger i dag er bedre, end den længe har været. Derfor er der også al mulig grund til at have positive forventninger til udviklingen af boligbyggeriet. Alene på plejebol-

ligområdet forventer regeringen, at kommunerne på årsbasis vil give tilsagn om op imod 1.000 flere plejeboliger årligt.

Indberetningerne fra kommunerne viser da også, at kommunerne selv forventer en stor stigning i antallet af tilsagn om ældreboliger.

Efter de gældende regler har selvejende almene institutioner præcis samme adgang til at etablere ældreboliger som de øvrige almene bygherrer. Det er målsætningen i almenboligloven, at de forskellige bygherrer så vidt muligt skal have de samme vilkår. Dermed kan kommunen planlægge deres ældreboligbyggeri ud fra saglige og fornuftige hensyn.

Efter Kristeligt Folkepartis forslag bliver det billigere for kommunen at vælge en selvejende institution som bygherre, og derved siger vi også til kommunerne: Vælg den selvejende institution. Der er flest penge, så sparer I mest. Og hvem betaler for den kommunale besparelse? Det gør staten. Jeg kan ærlig talt ikke se det fornuftige ved dette forslag.

For det første kan jeg ikke forstå, hvorfor vi på statens regning skulle tilgodesee én bestemt bygherretype frem for andre. For det andet vil en ændring af finansieringsstrukturen være meget uheldig. Kommunernes interesse i at styre byggeudgifterne vil være begrænset, og samtidig vil kommunernes interesse i at føre et effektivt tilsyn blive formindsket. Jeg tror, hverken vi får flere, bedre eller billigere boliger ud af dette forslag.

Herudover indeholder forslaget tilsyneladende nogle konsekvenser, som ikke kommer tydeligt frem. Kristeligt Folkeparti forestiller sig forskellige regler, alt efter om den selvejende institution har driftsoverenskomst med kommunen eller ej. Er der ingen driftsoverenskomst og ingen kommunal anvisning, har kommunen efter forslaget slet ingen udgifter til grundkapitalen. Men jeg kan oplyse, at efter de gældende regler kan en selvejende almen institution ikke selv stå for drift af pleje og omsorg, og det mener jeg heller ikke at de skal.

Forslaget indeholder desuden nogle forudsætninger om anvisningsretten. Kristeligt Folkeparti skelner mellem boliger, der er kommunal anvisningsret til, og boliger, som kommunen ikke har anvisningsret til. Men jeg kan oplyse, at kommunen som udgangspunkt efter de gældende regler altid har anvisningsret til ældreboliger, og det synes jeg fortsat de skal have.

Men hvad er så moralen i det her forslag? Hvis det er billigere for kommunen at bygge bo-

liger uden anvisningsret og uden driftsoverenskomst, end det er med anvisningsret og med driftsoverenskomst, så giver vi jo det helt forkerte signal til kommunen: Giv ansvaret fra jer, så bliver det helt gratis.

Nej, det her forslag skaber desværre flere problemer, end det løser. Skal vi skabe flere boliger og flere valgmuligheder for de ældre, så skal vi fastholde den kurs, vi har lagt. Vi skal generelt skabe vilkår, der på den ene side gør det fordelagtigt for kommunerne at bygge for de ældre og særligt for de plejekrævende. På den anden side skal vilkårene også sikre det kommunale ansvar både for byggeriet og anskaffelsessummen og for de ældres situation. Vilklårene skal sikre, at kommunerne på et sagligt grundlag kan tilrettelægge byggeriet af ældreboliger og plejeboliger. Med sådanne vilkår vil vi se en tilvækst af boliger med forskellige målgrupper og forskellige bygherrer.

Når det så er sagt, så vil jeg gerne understrege, at jeg er villig til helt generelt at se på mulighederne for at inddrage privat kapital i det almene byggeri. Men disse overvejelser skal ses på et helt generelt grundlag. De skal ses i en bred bolig- og bypolitisk sammenhæng og med sidestilling af de forskellige bygherrer, ikke ud fra et ønske om at tilgodese én bestemt bygherretype. Regeringen kan derfor ikke støtte forslaget.

Carsten Hansen (S):

Som ministeren så rigtigt sagde, har vi og jeg fra Socialdemokratiet svært ved at se, at Kristeligt Folkepartis forslag kommer dem til gode, det i sidste ende handler om, nemlig pensionisterne. Vi er i Socialdemokratiet fuldt ud opmærksomme på, at efterspørgslen efter ældreboliger vil stige i de kommende år, og det kræver ombygning, det kræver ombygning af de eksisterende boliger, og det kræver nybyggeri.

Men nu skal vi jo passe på med ikke at gøre det sværere for os selv end nødvendigt. Det nytter jo ikke noget, at kommunernes lavere omkostninger i princippet bliver betalt af staten. Så er vi jo lige vidt.

Derimod handler det om at give kommunerne nogle værktøjer, nogle muligheder, så de på en økonomisk og plejemæssig forsvarlig måde kan løse de udfordringer, vi står foran i de kommende år på ældreområdet. Det lægger dette forslag ikke op til efter vores mening.

Vore ældre skal sikres en tryk tilværelse i alle livets aspekter. Og her skal kommunerne gives

et klart incitament til at sikre vore ældre, ikke kun når det gælder de plejemæssige, men så sandelig også de boligmæssige vilkår. Og det vil vi selvfølgelig følge nøje fra Socialdemokratiets side.

Og her mener vi så, at finansloven lægger op til en række væsentlige forbedringer, bl.a. af servicetilskuddet og den frie låneadgang for kommunerne. Det er den vej, regeringen har valgt, og Ældreboligrådet har også vurderet, at med den nuværende udbygningstakt, vil forholdet mellem ældre og boliger være passende. Det er faktisk en ret fin pointe, Ældreboligrådet her har.

Derfor er det for os alfa og omega, at vi fastholder kommunerne på deres ansvar, og det mener vi faktisk ikke at Kristeligt Folkepartis forslag lægger op til. For det nytter jo ikke noget pludselig at signalere, at kommunerne kan tage det roligt, fordi staten har en større rolle i ansvarsfordelingen.

Den vej, som vi i Socialdemokratiet og som regeringen har valgt at følge, fastholder vi, og vi fastholder kommunerne på deres ansvar. Og derfor må jeg meddele her fra talerstolen, at vi ikke kan støtte forslaget.

Gyda Kongsted (V):

I Venstre er vi helt enige med Kristeligt Folkeparti i de meget fine tanker og gode intentioner, som beslutningsforslaget giver udtryk for, nemlig at ældre såvel som handicappede skal have så mange valgmuligheder som muligt, når tiden er kommet, hvor de skal flytte til en anden bolig, der er mere ældre- og/eller plejeegnet, at den ældre såvel som den handicappede skal have friere muligheder for selv at vælge, hvor de vil bo, at den ældre og den handicappede får muligheder for at søge netop det miljø, der er i overensstemmelse med deres eget sociale behov og livssyn, at mange eksisterende boliger ikke lever op til de standarder, der sættes i dag for at kunne leve op til den enkeltes behov og krav, herunder arbejdsmiljøet, at der reelt er behov for at få bygget flere forskellige typer boliger.

Det har også ligget Venstre meget på sinde med de beslutningsforslag, vi allerede selv har fremsat, og det, vi er ved at færdiggøre, som alt i alt skulle give en større mobilitet og fleksibilitet på hele boligområdet uden samtidig at forøge de offentlige udgifter i væsentlig grad.

Venstre kan derfor ikke støtte nærværende beslutningsforslag.

John Vinther (KF):

I Det Konservative Folkeparti har vi som udgangspunkt stor sympati for dette beslutningsforslag. Vi er enige i målsætningerne, nemlig at der skal sættes gang i byggeriet. Vi er også enige i målsætningen om, at de ældre i sidste ende skal have den størst mulige valgfrihed. Men når det er sagt, må jeg også afsløre, at Det Konservative Folkeparti ikke kan støtte beslutningsforslaget.

Vi synes, at der er en række betænkeligheder forbundet med den måde, forslagsstillerne har sat det op på. Det handler først og fremmest om et brud med et princip, vi finder afgørende, nemlig at der skal være en sammenhæng imellem beslutningstageren og den økonomisk ansvarlige.

Vi kunne godt frygte, at det eneste, man opnår ved det her, er, at en række kommuner vil vælge at finde løsninger, hvor man i virkeligheden kan skyde likviditetsproblemet over på staten og friholde kommunen selv for det. Det er en af grundene til, at vi ikke kan støtte forslaget.

Vi har også noteret os, at forslaget jo lægger op til, at det først og fremmest handler om moderniseringer, men også om tilbygninger og nybygninger. Og som forslagsstillerne selv er inde på, betyder moderniseringer jo typisk, at man halverer antallet af plejeboliger, fordi man typisk lægger to nuværende enheder sammen til én.

Vi kunne også godt frygte her, at det, man i virkeligheden opnår med det her forslag, er moderniseringen, og den er påkrævet, det medgiver jeg; men man kan altså komme i den situation, at man rent faktisk får et færre antal enheder ud af det i den sidste ende. Det finder vi ikke hensigtsmæssigt.

Vi er enige i de bemærkninger, der er i forslaget om, at stavnsbindingen af de ældre skal ophæves, men det er altså ikke nok til, at vi kan støtte det samlede forslag, og derfor afviser vi det.

Kaj Stilling (SF):

Da vores sædvanlige ordfører på området, hr. Knud Erik Hansen, ikke kan være til stede i dag, vil jeg hermed fremlægge SF's holdning.

Jeg kan starte med at sige, at SF heller ikke kan støtte forslaget, men er meget positiv over for at øge den statslige finansiering af grundkapitalen.

Flere og flere ældre og behovet for pleje til grupper, der i dag ikke kan få pleje på et pleje-

hjem, gør, at der er meget brug for at bygge flere plejehjem. Og vi kan derfor hilse velkomment, at Kristeligt Folkeparti kommer med et forslag, der kan indebære, at der bliver bygget mere. Men forslaget har, som vi ser det, to dele. En del, der letter den kommunale andel af finansieringen og lader staten overtage den, og så en anden del, hvor man laver nye spilleregler for de selvejende institutioner.

SF synes, der er megen fornuft i at mindske den kommunale andel af grundkapitalen og dermed lette kommunernes økonomiske belastning ved at bygge ældreboliger. Det kan fremme, at der bliver bygget flere. Vi synes egentlig godt, at man helt kunne fjerne den kommunale finansiering og vil komme med et beslutningsforslag herom senere.

Vi er derimod meget betænkelige ved de ændrede regler for de selvejende institutioner, som er i forslaget. Der er mange selvejende institutioner, der gør et godt stykke arbejde, og det sætter vi selvfølgelig pris på, men vi er imidlertid meget betænkelige ved, at man fjerner kommunernes indflydelse på, hvilke selvejende institutioner kommunerne vil støtte.

Det er ganske store udgifter, vi her taler om, og derfor foretrækker vi klart, at støtten til de selvejende institutioner forudsætter, at der er en driftsoverenskomst.

En plejehjemsplads koster rask væk en kommune omkring 400.000 kr. om året, og det er ikke et urimeligt krav, at en kommune kan forudsætte, at der er en driftsoverenskomst. Den er jo normalt ikke en spændetrøje, men en aftale, som sikrer, at grundlæggende forhold i driften er i orden. Det sikrer også kommunernes mulighed for at planlægge deres økonomi på et område, som er omkostningstungt og i forvejen svært at planlægge.

Vi synes heller ikke, at det er urimeligt, at vi som fællesskab sikrer os den indflydelse, der ligger i, at der skal være driftsoverenskomst. Det er jo også det offentlige, der betaler langt hovedparten af byggeudgifterne. Huslejen og ydelsesstøtten beløber sig til 7 pct. af grundkapitalen over en årrække. Den selvejende institution skal jo ifølge forslaget kun betale 7 pct. af byggeomkostningerne. Det er staten, der betaler resten. Det berettiger ikke til, at man kan gå helt uden om kommunen.

Vi finder det også betænkeligt, at den selvejende institution ifølge forslaget vil kunne gå helt uden om den kommunale planlægning af modernisering af plejeboligerne.

Alt dette ikke være sagt, fordi vi ikke finder, at selvejende plejehjem gør et godt stykke arbejde, men fordi vi finder, at de massive beløb, som det offentlige betaler til det, vil kræve, at kommunerne kan planlægge udbygning og ombygning.

Og som det sidste er dette for os ikke et spørgsmål om, at de ældre ikke skal have mulighed for at vælge. Det er vores opfattelse, at de ældre skal have ret til at vælge de plejehjem, de gerne vil bo på, også på tværs af kommunerne, og herunder også selvejende plejehjem.

Egil Møller (DF):

I modsætning til de forrige ordførere vil jeg nu altså anlægge en noget mere positiv vinkel på beslutningsforslaget. Vi har hørt ordførerne udtale mange gode ord om det, men alligevel kan de slet ikke støtte det.

Nu skal jeg begrunde, hvorfor vi i Dansk Folkeparti har anderledes positive holdninger over for det.

Det er jo sådan, at beslutningsforslaget generelt lægger op til forbedringer af boligforholdene for beboere på selvejende plejehjem, således at de selvejende institutioner kan ombygge deres plejehjem til moderne plejeboliger med servicearealer. Samtidig åbnes for muligheden af at tilbygge eller nyopføre plejeboliger eller ældreboliger efter samme vilkår som almene kommunale plejeboliger.

Dansk Folkeparti har den generelle opfattelse, at samfundet ikke lever op til sit ansvar med hensyn til de ældres livsvilkår. Der nedlægges alt for mange kommunale plejehjem, uden at man samtidig opfører tilsvarende eller flere nye, moderne plejehjem, som de ældre ønsker dem indrettet og drevet.

Beslutningsforslaget vil her på dette bolig-mæssige område give muligheder for forbedringer, ikke blot til beboernes fordel, men også til plejepersonalets. De ældre bør have så mange valgmuligheder som overhovedet muligt i deres valg af ældrebolig eller plejebolig.

Med forslaget skabes der bedre valgmulighed mellem de kommunale tilbud og de selvejende tilbud, med eller uden driftsoverenskomst med beliggenhedskommunerne.

Dansk Folkeparti ønsker at skabe større variation i tilbudene, således at konkurrencen også omfatter drift, service, holdninger og økonomi.

Havde lovgiverne i dette land haft en anden prioritering af statens midler, således at ældresektoren var prioriteret højere, havde det ikke

været nødvendigt at fremsætte et sådant beslutningsforslag.

Jeg skal sige, at Dansk Folkeparti helhjertet bakker op om beslutningsforslaget.

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg vil starte med at sige, at forslaget her jo er et ældrepolitisk forslag, og målsætningen er, i hvert fald som jeg ser den, at skabe et bedre tilbud til de ældre eller plejekrævende, som skal flytte til ældre- eller plejebolig. Og det kan man naturligvis kun have sympati for.

CD ønsker også bedre, rummeligere boliger til de ældre, så vi ikke i mange år fremover stadig væk skal se 12 m² med et lille køkkenarrangement og med et toilet, hvor man ikke har mulighed for at vende og dreje sig som enten syg eller handicappet. Alt andet lige synes vi, at det er det, vi skal stile imod, og jeg tror med de foranstaltninger, vi har taget hen ad vejen, at det bliver nogle bedre ældre- og plejeboliger, vi vil få fremover.

Noget andet er så, om Kristeligt Folkeparti med dette forslag reelt løser nogle problemer eller skaber bedre tilbud. Det kan vi i CD godt være i tvivl om, for i virkeligheden lægger forslaget op til en prioritering af de selvejende institutioner frem for andre byggerier.

I CD ser vi gerne en bredere vifte af aktører på det almene område, ingen tvivl om det. Men dette er altså ikke måden, det fremmer ikke nogen incitament, måske bortset fra et incitament for kommunerne til at kunne fralægge sig deres forpligtelser og det så endda på statens regning.

Man skal huske, at de ændringer af finansieringsreglerne, som er foretaget siden 1998, jo rent faktisk næppe har gjort det dyrere for kommunerne, selv om det jo må medgives, at ændringerne betyder en negativ belastning af likviditeten i forbindelse med opførelse af alment byggeri.

Det er der jo imidlertid taget højde for, i og med at kommunerne nu har en fri låneadgang til grundkapitalen, at der ved finansloven aftales forbedringer af servicearealtilskuddet, og at der samtidig blev indført et særligt tilskud til boliger til yngre fysisk handicappede. Denne vifte af initiativer bør have lejlighed til at slå fuldt ud igennem, før der pilles ved finansieringsreglerne igen.

Derimod ser vi i CD meget gerne, at der meget snart tages initiativ til en generel drøftelse af, hvordan vi får en bredere kreds af aktører ind-

draget i den almene sektor. Og by- og boligministeren har jo sådan set givet bolden op. Altså har vi kun at se, måske, en lysere fremtid i møde, hvad det angår, og så håbe på, at nogle af de ældre, som flytter på plejeboliger, også har frigivet en bolig, sådan at det også lysner i den anden ende af det almennyttige boligbyggeri. Ved at man nu eventuelt får 1.000 boliger om året til de ældre, må det alt andet lige også give en lysning på ventelisterne rundt omkring og gøre det mere frivilligt, hvor de ældre vil bo.

CD kan altså ikke støtte forslaget fra Kristeligt Folkeparti.

Niels Helveg Petersen (RV):

Som andre ordførere har også Det Radikale Venstre sympati med sigtet i det her forslag. Det er vigtigt at sikre det nødvendige antal ældreboliger i den rigtige kvalitet.

Men vi finder ikke, at Kristeligt Folkeparti har fundet eller anvist de rigtige metoder, og derfor kan Det Radikale Venstre ikke støtte forslaget. Og jeg vil her henvise til den udførlige argumentation, som by- og boligministeren tidligere har givet.

Keld Albrechtsen (EL):

Efter Enhedslistens opfattelse er det meget positivt, at Kristeligt Folkeparti med de tre forslag, der ligger til behandling her i dag, har rejst en meget væsentlig debat, nemlig omkring bolig-mangelen og specielt den del af boligmangelen her, som altså drejer sig om afsyning af boliger til ældre og også til handicappede.

Og jeg må sige, at regeringens og Venstres og De Konservatives svar på det her forslag ganske enkelt ikke er tilfredsstillende. For det kan ikke nytte, at regeringen og Venstre og De Konservative afviser alle forslag, der kommer. Jeg kan ikke huske ét forslag til igangsættelse af byggeri, som har fået en positiv modtagelse fra de tre partier. De sidder tilbagelænet med armene over kors og vil i realiteten ikke foretage sig noget.

Ja, ministeren kigger lidt undrende på mig, og jeg kan se, hun ikke rigtig føler sig enig i mit synspunkt. Men så vil jeg bede ministeren oplyse, hvilke konkrete planer regeringen har som alternativ til det forslag, som Kristeligt Folkeparti nu har fremsat. For hvis regeringen har noget at byde på, er det selvfølgelig en anden sag, og jeg håber da, at debatten slutter med, at regeringen har det. Men indtil det ligesom er dokumenteret, må jeg altså gentage det synspunkt, at

de store partier ikke gør det godt nok i den her sag.

Og så vil jeg vende mig til det konkrete forslag, naturligvis, som vi skal diskutere. Vi har jo den her næsten stavnsbåndslignende situation, som flere ordførere har været inde på. Hvordan får vi skabt muligheder for, at mennesker kan flytte f.eks. fra et parcelhus og få en ældrebolig eller en plejebolig, hvis det er det, der er nødvendigt, på en ordentlig måde, så man også kan få den mobilitet i boligmarkedet, som der er brug for? Og hvor er pengene til at finansiere det her henne?

Ja, pengene er jo i de værdistigninger, som er i de private ejerboliger. Der ligger alle pengene, og derfor må vi altså ind og have fat i en del af de samfundsskabte værdistigninger, som folk tager med sig ud af deres parcelhuse. Det er de værdistigninger, der kan finansiere byggeriet. Den enkleste måde er selvfølgelig at lægge en værdistigningsafgift på, således at når man sælger et hus, ja, så får samfundet altså en del af den gevinst, som man ellers får foræret. Ved en sådan værdistigningsafgift kan vi rigeligt finansiere sådanne forslag som det, Kristeligt Folkeparti kommer med her.

Kristeligt Folkepartis problem er selvfølgelig, at der ikke er nogen anvisning på, hvem der ligesom skal betale alle de gode ting. Og det bliver vi jo nødt til at have. Det går jeg ud fra, at hr. Flemming Kofod-Svendsen også er enig i. Vi kan jo ikke bare hælde statslige penge ud, uden at der er nogen, der på en eller anden måde skal betale.

Vi har selvfølgelig nogle betingelser, vi gerne vil være med til at diskutere omkring det her forslag. Vi vil ikke have, at der opstår en profitsektor her. Det skal være almene institutioner, som ikke høster profit på at skaffe boliger til de ældre.

SF har også rejst nogle spørgsmål om, hvilken indflydelse kommunen skal have. Jeg er ikke helt enig med SF i det synspunkt, at kommunerne bare skal kunne bremse byggeriet, for vi har jo altså det problem, at der er mange kommuner, der simpelt hen har modvilje mod byggeri, og derfor bliver vi altså også nødt til at have det sådan, at der kan komme noget byggeri i gang på trods af kommunerne.

Det er også et problem, ministeren har. Ministeren vil ikke rigtig gøre noget ved de kommuner, som ikke vil bygge. Og det gennemsyrrer alle indlæg fra de store partier, at uha, det skal kommunerne selv bestemme. Så er man da sik-

ker på, at så sker der i hvert fald ingenting her i verden.

Så jeg er sådan set med på at diskutere, at almene boligselskaber og non-profit-institutioner skal kunne tage nogle initiativer. Vi kan ikke blive ved med at sidde og vente på disse kommunalbestyrelser, for de vil jo ingenting. Og vi har her i Folketinget en forpligtelse til, at folk kan få noget at bo i, selv om der er kommunalpolitikere, der stritter imod med næb og kløer. Folketinget har altså en forpligtelse over for hele befolkningen.

Så vi hilser i hvert fald velkommen, at der kommer det her forslag. Vi vil gerne være med til at diskutere instrumenter.

Ministeren snakkede om, at der skal findes noget kapital. Vi vil også gerne være med til at diskutere, hvordan pensionskasserne kan stille penge til rådighed for alment byggeri, for byggeri i almindelighed, på hvilke betingelser osv.

Der er mange muligheder i det her, men vi venter på regeringen. Vi venter sådan på regeringen og på, at der skal ske et eller andet. Regeringen sover, og kommunerne sover, om de kan vækkes vil vise sig.

Flemming Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil begynde med at takke for de smukke ord, der har lydt om forslaget hensigt. Når det så gælder de mere konkrete redskaber for at nå hensigten, vil jeg især takke Dansk Folkeparti og Enhedslisten, som var de to partier, som gik ind for og var parate til også at vurdere målsætninger for at sætte ord bag sympatien.

Sagen er jo den tragiske i dette land, at vi i enestående grad mangler ældreboliger. Det betyder, at der er en række personer, som sidder i et stort parcelhus eller en stor familiebolig. Der har måske boet et ægtepar med 2, 3, 4 børn, børnene er flyttet hjemmefra, og den ene ægtefælle er død, men man kan ikke komme til den ældrebolig, man har brug for.

Der er en venteliste på godt 4.000, fik jeg oplyst, sidst jeg var i kontakt med forskellige ministrier for at finde ud af, hvor mange der reelt står på venteliste.

Så har vi samtidig familier, som mangler en familiebolig. De bor måske i en lille lejlighed, som til gengæld ville være et naturligt sted for et studerende par, som så til gengæld mangler en lejlighed. Så vi har simpelt hen et låst marked.

Det er jo ikke særlig hensigtsmæssigt, at der er en enkelt person, der måske bor i en familiebolig på 150 m². Det er ikke hensigtsmæssigt for

vedkommende person. Det er heller ikke hensigtsmæssigt for samfundet.

Hvordan får vi her forskellige aktører på banen? Det er så det ene af de forslag, vi er kommet med for at få løst den situation. Her siger regeringen og Venstre og De Konservative, at det er kommunernes ansvar, og da må vi konstatere, at kommunerne ikke har varetaget det ansvar.

Jeg har drøftet det med mange kommunalpolitikere, som siger: Jamen vi ønsker ikke at gældsætte kommunen. Det er jo det, der er konsekvensen af, at grundkapitalen er øget fra 7 pct. til 14 pct., og så giver man dem ubegrænset låneadgang, som by- og boligministeren også var inde på. Det har jeg også nævnt for flere kommunalpolitikere, og så siger de: I vil fra statens side, at der bygges mere, men hvorfor vil I ikke selv tage et ansvar for det, I forlanger, at vi skal gøre? Hvorfor skal vi gældsætte os?

Det er den problematik, som jeg synes vi skal forholde os mere seriøst til, end flertallet af partierne har gjort ved denne første behandling.

Så mener jeg generelt, at vi skal være forsigtige her fra Folketingets side med at sige, at de og de ting skal løses, men vi kaster opgaven ud til kommunerne, og så kan man bagefter bebrejde kommunerne, at de bruger for mange penge, når de prøver at løse de ting, som Folketinget kaster ud til dem.

Det er sådan den helt overordnede målsætning, hvor jeg endnu en gang vil takke de to partier, som seriøst gik ind i det. De andre partier takker jeg for de smukke ord. Og så håber jeg, at vi i løbet af debatten om de efterfølgende beslutningsforslag og senere under udvalgsarbejdet og gennem andre debatter kan få mere kød på, når det gælder, hvad man mere konkret vil gøre og ikke blot gøre kommunerne til prygelknabe.

Så er der dette her konkrete forslag om selvejende institutioner. Hensigten er selvfølgelig ikke, at så skal kommunen ikke være en aktør. Vi kan drage en parallel: Vi har en folkeskoleordning, men så har vi også friskoler som et supplement. Det, at vi har en friskoleordning, har faktisk gjort, at folkeskolen er blevet bedre generelt set.

Sådan tror jeg også, at vi ved at få en række private institutioner bredt – det skal være non-profit; jeg er enig i den grundholdning – får kommunerne på banen. Det vil reelt være en udfordring for kommunerne, som jeg tror gør at kommunerne bliver endnu bedre. Så i stedet for frygten for, at kommunerne læner sig tilbage,

tror jeg tværtimod, at det bliver et incitament, men dér må vi så yderligere videreudvikle disse incitamenter.

Jeg kan jo se i øjeblikket, at det bliver lidt svært at få et flertal, så de meget smukke hensigter, som alle bakker op om, kan blive realiseret, men lad os fortsætte debatten, for behovene er der, og da tror jeg også, at andre partier, som alene har henholdt sig til luftige formuleringer her ved førstebehandlingen, vil erkende, at vi må have så mange aktører som muligt på banen, ikke kun til nybyggeri, men også til renovering.

Når vi har 10.500 selvejende plejehjemspladser, hvoraf 7.500 bør ombygges, da de er tidsvarende, så står vi med en kæmpeopgave. Der er vel ingen, der synes, det er særlig tilfredsstillende, hvis man blot kommer til at nedlægge selvejende institutioner, for så kommer man til at stå i en yderligere mangelsituation.

Endnu en gang tak for de smukke hensigtserklæringer og tak til de to partier, som gik seriøst ind og drøftede det ud fra lidt forskellige målsætninger, men på en – synes jeg – meget kompetent måde, også de konkrete anvisningsveje, som vi har peget på.

(Kort bemærkning).

Gyda Kongsted (V):

Det er bare for, at der ikke skal være nogen misforståelser i forhold til, hvor Venstre står. Venstre ønsker absolut flere aktører på banen. Det går det beslutningsforslag på, som vi har fremsat, og også det, der kommer.

Kan hr. Flemming Kofod-Svendsen så blot bekræfte, at vi ikke i Venstre har gjort kommunerne til prygelknabe, for det ønsker vi heller ikke?

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Ja, det er jo ganske ansvarsfrit at være i opposition. Hr. Flemming Kofod-Svendsen sagde »luftige argumenter«, men jeg kom til at tænke på, hvordan vi løser mobiliteten på boligområdet, på arbejdsmarkedsområdet, som hr. Flemming Kofod-Svendsen var meget optaget af, med det forslag, vi her har til behandling. Det var vist mere luft, end det var noget andet.

Vi i regeringen har vist vejen. Vi er også økonomisk ansvarlige. Det er oppositionen jo ikke. Men jeg erindrer mig da, at nogle af de forslag, vi fremsatte, stemte Kristeligt Folkeparti for, da vi havde behandlingen af finanslovsforslagene.

Og så vil jeg gerne bede hr. Flemming Kofod-Svendsen om at bekræfte, at det samlede ud-

giftstryk for kommunerne er ens med den ændring af finansieringen. Vi omlagde det bare, så kommunerne fik et større medansvar for helheden i ældreboligpolitikken.

Og så vil godt spørge hr. Flemming Kofod-Svendsen: Hvorfor skal vi nu sætte ekstra penge af til renovering af selvejende institutioner, burde det ikke være gjort? Hr. Flemming Kofod-Svendsen er jo gammel boligminister og ved, hvordan de forskellige byggeplaner og de forskellige vedligeholdelsesplaner er.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg vil gerne spørge hr. Kofod-Svendsen, om ikke alle kommunerne i Danmark har kendt prognoserne for, hvor mange ældre mennesker der vil komme, og hvor mange af dem der muligvis også vil være plejekrævende, og som har behov for at komme i plejebolig under den ene eller anden form.

Man kan ikke helt tage ansvaret fra kommunerne. Jeg vil ikke sige dem alle, men nogle har vel sovet i timen og måske ladet omegnskommunerne klare nogle af tingene. Men jeg vil da meget gerne sige, at herindefra kan vi vel ikke andet end blive ved med at sige til kommunerne, at nu må de leve op til deres ansvar.

Jeg så gerne, hvis det passer med ministerens prognose, at der bliver bygget 1.000 plejeboliger om året fremover, og så håber jeg på, at dette kunne være et supplement til, at man også fik flere aktører, som jeg også sagde i mit indlæg, ind i den almene sektor, og at man kom i gang, og det gælder alle landets kommuner.

(Kort bemærkning).

Flemming Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil begynde med det sidste og sige til CD, at med hensyn til prognoserne står kommunerne og har stået over for nogle store opgaver, også når det gælder børneområdet osv., hvor Folketinget og ikke mindst regeringen er kommet med mange forventninger.

Jeg synes, at man har kastet kommunerne ud i nogle prioriteringer, hvor Folketinget ofte er gået foran og har udtalt de og de ønsker. Det er dér, jeg vil sige generelt, at der skal vi også selv tage et ansvar for de ønsker, vi kommer med.

Det var baggrunden for, og det er også et svar til Socialdemokratiet, at Kristeligt Folkeparti under finanslovsforhandlingerne udtrykkeligt satte penge af, der var finansieret, til at løse den meropgave, som staten så skulle påtage sig.

Vi kommer ikke bare med nogle luftige ønsker. Vi havde udtrykkeligt føjet det ind i vores prioriteringer til finanslovforhandlingerne, idet vi sagde, at her ønsker vi en opprioritering. Og dér gør vi det ikke på den billige måde ved at sige, at det skal kommunen bare gøre, nej, vi kommer også selv med penge, for at opgaven kan blive løst. Det er til økonomidelen.

Derfor er de her forslag, som vi kommer med i dag, en opfølgning af de ændringsforslag, som vi stillede under finanslovforhandlingerne.

Man kan sige, at kommunerne har kendt prognosen. Det gør vi også. Og mener man, at kommunerne har gjort det for langsomt – hvad vi mener, fordi de i den samlede prioritering ikke har haft mulighed for det, men vi ønsker heller ikke, at de bare skal sætte kommuneskatten op; det kan vi blive præsenteret for under de økonomiforhandlinger, der foregår en gang om året – så må vi også anviser nogle penge fra Folketingets side, når vi ønsker en øget indsats.

Det er det, jeg slår på her, og hvis man ikke gør det, så mener jeg, at man enten direkte eller indirekte gør kommunerne til en prygelknabe, ved at man bare skubber ansvaret over på dem uden at give dem økonomisk mulighed.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu har der været lidt diskussion om, hvad prognoserne er for byggeriet. Ministeren er kommet med nogle ganske små tal, som endda hviler på det optimistiske grundlag, at kommunerne er indstillet på at gældsætte sig for at frembringe de boliger, hvad de nok i realiteten i mange tilfælde ikke er. Så det er optimistisk, og det er jo ganske små tal.

Jeg vil godt bede ministeren oplyse, hvor stort et byggeri der skal til i de kommende 20 år pr. år, hvis vi skal være i balance og kunne skaffe boliger til alle, også om 20 år.

Jeg vil mene, at tallet ligger mellem 30.000-35.000 boliger, der skal bygges om året. Jeg ved ikke, om ministeren umiddelbart kan bekræfte de tal, men jeg tror ikke, at 35.000 er et urealistisk tal.

Det er altså et problem med de mikroskopiske talstørrelser, som ministeren har i sine prognoser. Der er simpelt hen for stort et gab, og vi ved jo godt, hvem det kommer til at gå ud over. Det kommer nemlig til at gå over dem, der ikke har råd.

Det kan være, at vi i udvalget skal have gennemanalyseret tallene. Der er altså en kæmpeaf-

stand mellem ministerens prognoser og så det, der er brug for.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 77:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af kommunernes andel af anskaffessummen for ældreboliger.

Af Flemming Kofod-Svendson (KRF) m.fl.
(Fremsat 14/12 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

By- og boligministeren (Lotte Bundsgaard):

Regeringen har længe arbejdet for at forbedre forholdene for de svageste ældre. Der er behov for tryghed. Der er behov for kvalitet i omsorgen over for de svageste ældre.

Kristeligt Folkeparti ønsker med dette beslutningsforslag at skabe flere ældreboliger, herunder plejeboliger. Det skal ske ved, at staten generelt betaler halvdelen af grundkapitalen ved etablering af almene ældreboliger.

Igen kan jeg erklære mig meget enig i forslagets målsætninger, men ikke i midlerne. Jeg ser ingen grund til, at jeg gentager mig selv for meget. Derfor vil jeg bare kort opsummere, hvad jeg sagde under førstebehandlingen af det sidste beslutningsforslag:

Det er som bekendt regeringens opfattelse, at der er brug for flere boliger til ældre med behov for pleje og omsorg. Derfor har vi også gjort meget på det her område. Derfor har regeringen givet fri låneadgang til grundkapitalen. Derfor har